

KERESKEDELMI INFORMÁCIÓK A FEJLŐDŐ ORSZÁGOKRÓL

A Nemzetközi Kereskedelmi Központ tevékenysége

Ispánkiné Somlyai Katalin

Állami Fejlesztési Bank

Az utóbbi évtizedben a fejlődő országok szerepe a világkereskedelemben jelentősen megnőtt. Ugyanakkor éppen a harmadik világ országai azok, amelyekről általában elégtelen mennyiségű információ áll a rendelkezésünkre.

Kevesen tudják, hogy a viszonylag sok közismert kereskedelmi információs és piacszervezési szolgáltató szervezet mellett létezik egy olyan is, amelynek fő feladata a fejlődő országok kereskedelmének elősegítése; ez a szervezet a *Nemzetközi Kereskedelmi Központ (International Trade Centre)*.

A Központ tevékenységének ismeretében a magyar külkereskedelem számos hasznos információhoz juthat.

*

A Nemzetközi Kereskedelmi Központ a GATT (General Agreement on Tariffs and Trade – Általános Tarifa- és Kereskedelmi Egyezmény) égisze alatt 1964-ben azzal az elsődleges céllal alakult meg Genfben, hogy „...közvetlen segítséget nyújtson a fejlődő országoknak exportkereskedelmük kiszélesítésére és fejlesztésére tett erőfeszítéseikben” [1].

A Központ az elmúlt másfél évtized folyamán – a későbbiekben részletesen ismertetett tevékenységével – hatékonyan járult hozzá a harmadik világ országaiban a kereskedelem fejlesztéséhez.

Alapvető célkitűzéseit következőképpen valósítja meg:

1. Információkat és tanácsokat ad az exportpiacokról, az alkalmasnak látszó marketing módszerekről és stratégiákról.

2. Segíti a kormányokat a nemzeti, regionális és interregionális kereskedelemfejlesztési szervezetek, intézmények és szolgáltatások megtervezésében és megvalósításában.

3. Képzési és továbbképzési programok keretében lehetőséget teremt a nemzeti szakembergárda kialakítására és fejlesztésére.

A megalakulást követő első néhány évben a Központ munkája szinte kizárólagosan a kereskedelmi, piaci információk terjesztésére és átadására korlátozódott. A hatékonyabb segítségnyújtás szükségessége azonban csakhamar felvetette a Központ feladatkörének bővítését. A hatvanas évek végén hozták létre a *tanácsadói szolgáltatások részlegét* (1967), hogy a Központ a továbbiakban a fejlődő országok nemzeti kereskedelmi infrastruktúrájának kialakításához is hozzájárulhasson, illetve hogy elősegítse a harmadik világ speciális termékeinek eladhatóságát a fejlett országok piacain. A következő lépés az *oktatási és képzési részleg* kialakítása volt.

1967-ben felvetődött a gondolat, hogy a Központ a GATT és az UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development – ENSZ Kereskedelmi és Fejlesztési Konferencia) közös szerveként működjön, egyesítse a két szervezet azonos feladatait, kiküszöbölve ezzel a köztük fennálló párhuzamosságokat. Az érdekelt szervek döntése alapján ez 1968 januárjában megvalósult.

A kibővített feladatkörből következően megnőtt együttműködése a különböző nemzetközi szervezetekkel, elsősorban az ENSZ-család tagjaival. Így pl. nagy részt vállal az ENSZ Fejlesztési Programjában (United Nations Development Program, UNDP), szoros kapcsolatot tart fenn a Gazdasági és Szociális Tanáccsal (Economic and Social Council, ECOSOC), az ILO-val, FAO-val és a regionális szervezetekkel.

Ezen túlmenően megbízható kapcsolatokkal rendelkezik a tőkés, szocialista és fejlődő országok kereskedelmi szerveivel, általában az illetékes kereskedelmi minisztériumok közvetítésével.

A Központ céljainak megvalósításához, szolgáltatásaihoz, sikeres működéséhez a fejlett tőkés országok önkéntes hozzájárulásokkal hathatós segítséget nyújtanak. Éves költségkerete 20–30 millió dollár, amely összegnek három fő forrása van: a GATT és UNCTAD költségvetésének egy része, az UNDP költségkeretének

vonatkozó része, továbbá az egyes tőkés országok segítsége (a skandináv államok, NSZK, Kanada stb.).

Állandó munkatársi gárdája 180–200 fő, továbbá kb. ugyanannyi szakértő és tanácsadó a fejlődő országokban.

A Központ szerkezeti felépítése az elmúlt másfél évtized alatt több változáson ment keresztül. Legutoljára 1978-ban módosították. A jelenlegi szervezetet az 1. ábra mutatja be.

Témánk szempontjából a két első részleg érdemel figyelmet:

1. Division of Technical Cooperation (Technikai Kooperációs Főosztály)

Felélős az összes segélyterv előkészítéséért, irányításáért és felülvizsgálatáért. Segíti a fejlődő országok kormányzerveit a nemzeti, regionális és interregionális kereskedelemfejlesztési stratégiák és tervek kialakításában, természetesen a Központ egyéb szakmai részlegeivel kooperálva.

Feladatainak megfelelően az alábbi egységekből áll:

Regionális tervek osztálya

(Afrika; Ázsia és Távol-Kelet; Európa, a Földközi-tenger vidéke és Közép-Kelet; Latin-Amerika.)

Interregionális és általános fejlesztések osztálya

A több országot érintő és érdeklő fejlesztési terveket dolgozza ki.

Speciális termékek fejlesztése

A fejlődő országok speciális termékeinek (így pl. a juta, kakaó, kókusz, tea, gumi stb.) termelési, ill. eladási feltételeit vizsgálja a különböző nemzetközi szervezetekkel összehangoltan. Tanulmányokat készít a mezőgazdasági termékek, ill. a belőlük készült árucikkek keresletéről, piaci értékesíthetőségéről, továbbá fejlesztési programokat és ajánlásokat dolgoz ki.*

Oktatás és képzés

Az oktatási és képzési funkció létrehozásában és sokrétű tevékenységének kifejlesztésében annak a felismerésnek volt meghatározó szerepe, hogy a harmadik világ kereskedelmi fejletlenségét nem utolsósorban a szakemberek hiánya idézi elő. Az osztály gyakorlatában

az oktatás és képzés legkülönbözőbb fajtái honosodtak meg: alap- és továbbképzés, néhány napos és több hónapos kurzusok, általános és speciális témák stb. Néhány példa: kereskedelem-szervezés, külkereskedelemtanítás, statisztika, marketing, információs munka. Itt említhető meg, hogy nemrégiben egy kéthónapos tanfolyam keretében az alábbi információs témakörökkel ismerkedtek meg a hallgatók:

- kereskedelmi információs források és használatuk;
- dokumentációs munka;
- információterjesztés;
- kiadványszerkesztés;
- szelektív információterjesztés;
- kereskedelmi információs szolgáltatások szervezése.

A fejlett országok az oktatáshoz megfelelő szakemberek (oktatók, előadók) ingyenes delegálásával, oktatási programok szervezésével járulnak hozzá.

Az Oktatási osztály szakosított programokat dolgoz ki, oktatási segédanyagokat állít össze, részben saját oktatási feladatainak ellátására, részben az egyes országok nemzeti oktatási intézményei számára.

Az oktatás Genfben, vagy az érdekelt országokban folyik.

2. Technical Division (Technikai Főosztály)

Elsősorban a műszaki tanácsadás és segítségnyújtás koordinálását végzi, de itt összpontosul az információs munka is. Öt osztálya van:

Piaci tanácsadó osztály

Meghatározott termékek piacutatását végzi, tájékoztat és tanácsot ad a piaci igényekről, új termékek vagy termékcsoportok kialakításáról, ill. piaci bevezetésük lehetőségeiről, statisztikai elemzéseket végez piaci trendekre vonatkozóan, piactanulmányokat készít, marketing módszereket és stratégiákat ismertet, segíti a marketing szakemberek oktatását.

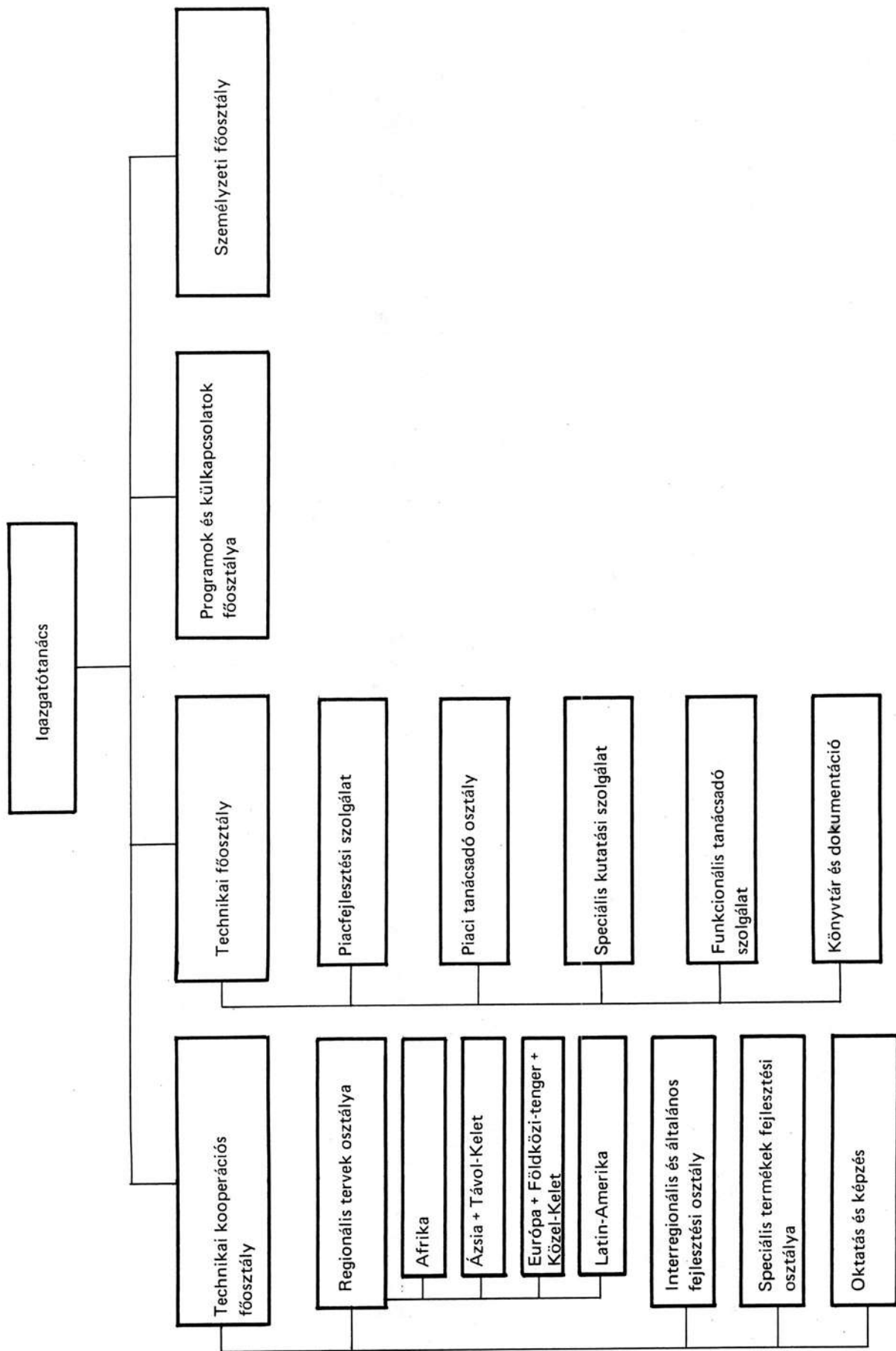
Speciális kutatási szolgálat

Kutatási tanulmányokat készít interdiszciplináris területekről azzal a céllal, hogy feltáruljanak egy-egy időszak gazdasági irányzatainak az exportlehetőségekre gyakorolt hatásai.

Funkcionális tanácsadó szolgálat

Olyan szakemberek tanácsadó csoportja működik itt, amely speciális témákban nyújt segítséget (pl. exportár- és költségszámítások, csomagolótechnika, kereskedelmi információs szolgáltatások szervezése, kereskedelemtechnika, reklám stb.).

* A három osztály által készített tanulmányok, ajánlások többnyire bizalmas jellegűek, így bármilyen gazdag információforrást is jelentenek, más országok vállalatai – így a magyar vállalatok sem – közvetlenül nem használhatják őket.

1. ábra A Nemzetközi Kereskedelmi Központ szervezeti felépítése

Könyvtár és dokumentáció

A Központ információs bázisát – beleértve a statisztikai munkacsoportot is – a *Könyvtár és dokumentációs osztály* munkája hozza létre. Tekintettel arra, hogy a Központ szoros kapcsolatban áll valamennyi fejlett ipari ország statisztikai hivatalával, jelentősebb közgazdasági és piackutató intézményével, az ENSZ-szervezetekkel és a fejlődő országok kormányaival, óriási mennyiségű információs anyaghoz jut hozzá.

Az osztály mintegy 200 folyóiratot figyel és dokumentál. Ennek alapján jött létre az elsősorban statisztikai adatokat tartalmazó *számítógépes adatbank*. A feldolgozás termékek, földrajzi hovatartozás és funkció szerint megy végbe.

Az információs adatbank segítségével a fejlődő országok speciális kérdéseiére és a saját kutatómunka által felvetődő kérdésekre egyaránt választ lehet adni.

Piacfejlesztési szolgálat

A Központ Piacfejlesztési szolgálat – együttműködve az ENSZ Statisztikai Hivatalával – a fejlődő országok piacfejlesztési tevékenységének segítésére, de egyszerűsített saját használatára is, 1975-ben *Import Tabulation System (ITS)* néven kidolgozott egy kereskedelmi statisztikai táblázatrendszer. (A munkát a Norwegian Agency for International Development – NORAD – finanszírozta.)

E statisztika a világkereskedelem legnagyobb piacát adó országok – elsősorban az OECD-tagországok [2] – importját vizsgálta meg 1800 termékre vonatkozóan, 5 évre visszamenően [3]. Ezek az országok a világ importjának és egyben a fejlődő országok importjának hozzávetőleg háromnegyed részét veszik fel. Az adatok az egyes országokra, ezen belül az egyes termékekre vonatkozóan az alábbiakat tartalmazzák:

összimport (értékben és mennyiségben);
relációk szerinti import (érték és mennyiség);
importnövekedési ütem (összes és relációk szerint);
az importáló országok részaránya a világ importjából.
Ezeket túlmenően további táblázatok készültek a következőkre:

a vizsgált piacok, ill. országok rangsora termékenként;
árucikkek rangsora termékcsoporton belül a megadott piacokon.

Az ITS rendszer fő célja az, hogy a harmadik világ kereskedelmi szakembereinek alapvető információkat nyújtson piackutató munkájukhoz. Így elsősorban a termékek és a piacok kiválasztásában ad megfelelő információkat, végsősoron pedig kereskedelem-fejlesztési döntések alapjául szolgálhat.

Ez az óriási statisztikai összeállítás, amely természetesen számítógépes feldolgozással készül, különböző programok segítségével további szempontú információk forrása is lehet. Így pl. az EXPORIENT nevű program

keretében 1978-ban kidolgozták a PROFILIMPORT statisztikai sorozatot, amely a fejlődő országok szemszögéből vizsgálja a sikeres termékeket, valamint piaci részesedésüket. A rendszer bármely fejlődő ország szempontjából lehívhat egy-egy terméket vagy termékcsoportot az alábbi paraméterek szerint:

valamely fejlődő ország exportja egyes fejlett országokba;

részesedése az OECD-piacokon;

exportnövekedési üteme.

Az ITS-statisztika kiadvány formában minden év októberére készül el, az előző öt év adatait tartalmazza. Mikrofilmlapon is megkapható ugyanolyan feltételek mellett, mint a Központ egyéb kiadványai.

*

A PROFILIMPORT elsősorban a tőkés–fejlődő országok közötti kereskedelmet vizsgálja. Jelenleg kidolgozás alatt áll egy újabb rendszer, amely a fejlődő országok kereskedelmét szélesebb körben fogja elemezni, s amelyben a *szocialista országok* – így hazánk is – benne lesznek. Ez egybevág a Nemzetközi Kereskedelmi Központ 1979. évi programjával, ez ui. egyik fő feladatának tekinti a „...a fejlődő országok szocialista országokkal folytatandó kereskedelmének és műszaki együttműködésének fejlesztését” [4].

Tulajdonképpen a 70-es évekre tehető, hogy a Központ figyelme a szocialista és a fejlődő országok közötti kereskedelem felé fordult. A Központ vezetősége 1976-ban szocialista szakembereket hívott meg a szervezet éves ülésére, és külön értekezleteken vitatta meg a szocialista–fejlődő reláció közötti kereskedelem fejlesztését célzó elképzeléseket. Ennek keretében tervbe vett egy, a szocialista országokról készítendő *monográfia-sorozatot*, amely a szocialista piacot fogja elemezni a fejlődők szemszögéből [5]. A szocialista országok szakembereinek fokozatos bevonása ugyancsak cél.

A szocialista országok ettől a kapcsolattól komoly segítséget remélhetnek a harmadik világgal folytatandó kereskedelmük kiszélesítésében.

Az elkészült monográfiák, amelyek a Központ közvetítésével jutnak el majd a fejlődő országokba, megnövelhetik ezen országok érdeklődését termékeink iránt, miközben külkereskedelmi propagandamunkánkhoz magunk is pontos információkat szerezhetünk belőlük a fejlődők kereskedelmi szervezeteiről, intézményeiről.

A számítógépes adatbank alapján kiépítés alatt áll az ún. *Kereslet–Kínálat Információs Rendszer (Supply and Demand Information System, SDIS)*, amellyel lehetővé válik az importőrök és az exportőrök közvetlenebb kapcsolata. Termékenként tüntetik fel a vevőket mind a fejlődő, mind a fejlett országokból, s így az exportőrök áttekintést kaphatnak a potenciális importőrökről.

ITC publications

Export promotion handbooks

Export Promotion by Private Sector Organizations	1971
Official Commercial Representation Abroad	1973
The Creation and Management of Joint Export Marketing Groups	1973
Export Financing	1974
Export Financing for Developing Countries	1977
Introduction to Export Market Research	1978
Duty Drawback on Exports	1979

Directories and bibliographies

Annotated Directory of Regional and National Trade and Economic Journals	1971
Export Directories for: Metal Working Machine Tools from India and Yugoslavia; Electrical Engineering Goods from India and Yugoslavia; Electronic Equipment and Components from India and Yugoslavia (English only)	1971
ITC Core List: Basic Documentation for Trade Information Services	1977
Annotated Bibliography of Product Serials	1977
A Guide to the World's Foreign Trade Statistics	1977
Annotated Bibliography of Country Serials	1978
International Trade Documentation: Annotated List of Publications Received by ITC	monthly

Market surveys

The Market for Wine in Ten Western European Countries ..	1970
The Market for Manufacturing Grade Beef in the United Kingdom and the EEC	1971
The Markets for Soluble Coffee in Canada and Japan	1971
Major European Markets for Citrus Juices	1971
The Market for Sucrose-based Chemicals, with Specific Reference to Citric Acid, Sorbitol and Sugar Esters	1972
The Market for Diesel Engines in Norway, Belgium, France and Italy	1972
Major Markets for Tropical Sawwood in Western Europe ..	1973
The Market for Table Olives in France, Italy, the United Kingdom, Switzerland and Other Selected Countries	1973
Animal Casings	1973
Markets for Selected Essential Oils and Oleoresins	1974
Markets for Selected Medicinal Plants and their Derivatives ..	1974
Selected Markets for Saddlery and Harness-maker's Goods ..	1974
Frozen Foods (Western Europe) and Frozen Crustaceans (the United Kingdom, France and Italy)	1974
Selected Markets for Wooden Household Articles	1975
The Markets for Bicycles and Components in the F.R. of Germany, the Netherlands, USA and Canada	1975
Cocoa Products: Facts and Figures on the World's Major Markets	1975
Major Import Markets for Wooden Household Furniture	1976
Pyrethrum: a Natural Insecticide with Growth Potential	1976
Selected Markets for Wooden Toys	1976
Marketing of General Purpose Machine Tools from Developing Countries	1976
Selected European Markets for Tropical and Off-season Fresh Fruit and Vegetables	1976
The Oil-exporting Developing Countries: New Market Opportunities for Other Developing Countries—Vol. I, Saudi Arabia; Vol II, Venezuela; Vol. III, Iran; Vol. IV, Nigeria 1976, 1977, 1978	

Major Markets for Honey: Openings for Quality Supplies from Developing Countries	1977
Cassava: Export Potential and Market Requirements	1977
Spices: A Survey of the World Market, Vols. I and II	1977
The World Market for Beeswax: a High-Value Product Requiring Little Investment	1978
Semi-processed Fruit and Berries as Raw Materials in the Food-processing and Catering Industries	1978
Major Markets for Unmanufactured Tobacco	1978
Making and Marketing Furfural: Added Value for Agro-Industrial Wastes	1978
Major Markets for Canned Asparagus	1979
International Trade in Tropical Aquarium Fish	1979
Major Markets for Canned Mushrooms	1979

Monographs on trade channels for:

Gift Articles in France	1976
Wrist-watch Straps and Bracelets in France	1976
Toys and Games in the United Kingdom	1977
Lighting Equipment in France	1977
Greeting Cards, Calendars and Picture Postcards in the United Kingdom	1977
Selected Builders' Wood-based Products in: Japan; USA	1977
Selected Textile Products in Hungary	1977
Men's and Boys' Shirts in: Selected West European Countries; USA and Canada	1977
Handicrafts in: the United Kingdom; USA	1977
Selected Household Textiles in the United Kingdom	1979
Cordage, Rope and Twine in the United Kingdom	1979
Precious and Semi-precious Stones in the United Kingdom ..	1979
Household Utensils in Denmark	1979
Leather Clothes and Accessories in Austria	1979

Short market surveys

Short reports on the market for:	
Parquet Flooring in the Netherlands	1971
Furniture in France	1973
Tables Wines in: Japan; USA	1974
Fish in Australia, Special Ref. to Frozen Hake	1974
Tuna Fish in: France; Frozen and Canned: Italy	1974
Citrus Oils with Special Ref. to Lime Oil in: Canada; Netherlands	1975
Canned Pineapple, Ginger and Various Exotic Fruits in F.R. of Germany	1976
Gelatin	1976
Crustaceans in F.R. of Germany	1977

Other

Some Aspects of Packaging for Transport	1977
Reference Document on International Standardization of Selected Products, Packaging and Labelling	1977
Calendar of Selected Exhibitions (1980-85) Related to Food Products, Packaging, Food Processing, Materials Handling ..	1980
Import Promotion Offices	1978
ITC: Cooperation with Developing Countries in Trade Promotion	1979
ITC—Trade Promotion for Developing Countries (leaflet)	1979

Reprints of FORUM articles

Organizing for Export Promotion	Dec. 1970
Expansion of Exports by Developing Countries	Oct.-Dec. 1974

Most ITC publications, except the short market surveys, are published in English, French and Spanish. They are available from the International Trade Centre UNCTAD/GATT, P.O. Box 30, CH-1211 Geneva 21, Switzerland. The Centre's publications are free of charge to public and private bodies, traders and others in *developing countries* who send a request on their business letterhead; they are also available on an exchange basis with libraries and similar institutions.

In addition to the titles listed above, ITC has published a number of other publications that are now out of print. Most of these may be consulted in the libraries of government or private trade organizations.

FORUM articles may be translated and reproduced in whole or in part without prior permission, except for material that is indicated as copyright or reproduced from another publication, provided the source and author are acknowledged. Please write for permission to reproduce or translate, in whole or in part, material from any other ITC publications, except for brief quotations for review purposes.

Tervezik egy *exportregiszter* kidolgozását is. Ennek célja annak elősegítése, hogy egy-egy országon belül az azonos profilú vállalkozások áttekintést kapjanak egymásról, s ezáltal összehangolhassák tevékenységüket. Jelenleg az adatok begyűjtése folyik.

*

A Központ munkájának fontos részét képezi a sokrétű *publikációs tevékenység*. Széles tematikájú kiadványai (2. ábra) – céljukat tekintve – két nagy csoportba oszthatók:

- *piackutató tanulmányok*: komplex piackutatások, rövid piaci szemlék, ország- és terméktanulmányok;
- *információs kiadványok*: kereskedelmi kézikönyvek, útmutatók, marketing kézikönyvek, könyv- és folyóiratbibliográfiák, címjegyzékek stb.

Itt jegyezzük meg, hogy a Központ kiadványai (amelyek általában angol, francia és spanyol nyelven jelennek meg) a fejlődő országok számára ingyenesek, de bizonyos együttműködési készség esetén bármely magyar intézmény is megkaphatja őket.

A fejlődő országoknak nyújtott segítség egyik fontos információs forrása a negyedévenként megjelenő *International Trade Forum* c. kiadvány. Ennek elsődleges célja az, hogy a harmadik világ figyelmét felhívja a Központ tevékenységére. Rendszeresen bemutat egy-egy exportpiacot, marketing technikákat ismertet, esettanulmányokat tesz közzé, felhívja a figyelmet a vonatkozó új szakirodalomra, közli és ismerteti a Központ gondozásában megjelent tanulmányokat, és tájékoztat a Központ híreiről.

*

A Nemzetközi Kereskedelmi Központ sokrétű tevékenységét nehéz összefoglalni. Ismertetésem célja az volt, hogy felhívja a figyelmet erre a Magyarországon kevésbé ismert, ugyanakkor érdekes tevékenységet végző és hatékony segítséget nyújtó nemzetközi szervezetre, ill. a tevékenységéből adódó azon lehetőségekre, melyek komoly ösztönzéssel szolgálhatnak a fejlődő országokkal való kereskedelmünk kiszélesítéséhez.

Jegyzetek

1. Idézet Eric Widham White-nak, a GATT főtitkárának a Központ 10. évfordulóján elmondott beszédéből = *International Trade Forum*, 1974. 4. sz. p. 2.
2. A vizsgált országok: Kanada, USA, Svédország, Norvégia, Finnország, Svájc, Ausztria, Új-Zéland és a Közös-Piac országai.
3. *Standard International Trade Classification. Rev. 2.* New York. U. N. Stat. Off. 1975.
4. A Magyarországról szóló kötet most van előkészületben. Ld. még: Szentfülöpi Antal: *A nemzetközi szervezetek és a magyar vállalatok = Marketing-Piackutatás*, 1980. 4. sz. p. 483.

5. Report of the Joint Advisory Group of the International Trade Centre, UNCTAD/GATT on its twelfth session. Geneva, 1979.

ISPÁNKINÉ SOMLYAI Katalin: Kereskedelmi információk a fejlődő országokról

A cikk ismerteti a Nemzetközi Kereskedelmi Központ (International Trade Centre) létrejöttét, szervezetét, kiadványait és szolgáltatásait. Ezzel a hazai külkereskedők, ill. a külkereskedelemben dolgozó információs szakemberek figyelmét hívja fel erre a fejlődő országokkal folytatott kereskedelemben nélkülözhetetlen szervezetre.

* * *

Mrs. ISPÁNKI-SOMLYAI, K.: Trade information on the developing countries

The establishment, the organizational structure, the publications and the services of the International Trade Centre are described with the objective to direct the attention of Hungarian businessmen and information specialists engaged in foreign trade to this organization, indispensable for trading with the developing countries.

* * *

ИСПАНКИНЕ ШОМЪЯИ, К.: Торговая информация о развивающихся странах

Статья знакомит с созданием, организацией, изданиями и услугами Международного торгового центра (International Trade Centre). Тем самым статья привлекает внимание работников внешней торговли и ее информационных служб к этой организации, необходимой при торговых связях с развивающимися странами.

* * *

Frau ISPÁNKI-SOMLYAI, K.: Handelsinformationen über Entwicklungsländer

Das Zustandekommen, die Organisation, die Publikationen und Dienstleistungen des International Trade Centre sind erörtert. Es wird durch den Artikel die Aufmerksamkeit der ungarischen Aussenhandelsexperten und der im Aussenhandel beschäftigten Informatiker auf diese, beim Handel mit Entwicklungsländern unentbehrliche Organisation gelenkt.

* * *